

SJÄLVUTGIVNING

Egna förlag är bokvärdens punk

Publicerad 2011-10-06 09:28

Litteraturen blir djärvare och mer oförutsägbar med självutgivning. Det menar Anna Vogel och uppmanar Jens Liljestrand att våga sig på att hitta nya vägar in i litteraturen.

Jens Liljestrand skriver i DN 17/9 att vem som helst snart kan kalla sig författare. Liljestrand värnar om författaren som etikett, sanktionerad av ett etablerat förlag. Sedan ett år tillbaka driver jag ett förlag där vi ger ut våra egna texter. Vi blir ofta kontaktade av personer med manus som undrar hur vi gör. Vi brukar då fråga varför personen vill ge ut sin text. För att få en identitet som författare? Då brukar vi avråda från att ge ut på eget förlag. Egenutgivna skribenter har lågt kulturellt kapital i kulturvärlden. För att låta texten möta läsare? Då brukar vi berätta om möjligheterna. Inom litteratur finns två aktörer, en skribent och en läsare, och jag vill hellre diskutera hur egenutgivning påverkar litteraturen ur läsarens perspektiv.

Hur ser då en egenutgiven bok ut och vilken litterär kvalitet håller den? En mig närstående tioåring har i år läst två böcker: "Här kommer Lola!" av Isabel Abedi (Turbine 2010) och "Natasha" av Beata Agnieszka Konar (Gryf 2011). Båda böckerna handlar om en flicka med mångkulturell bakgrund. Abedis bok kommer från ett etablerat förlag medan Konars bok är en produkt av självutgivning.

Enligt tioåringen är böckerna lika bra. Även jag (orienterad i samtidslitteratur och med examen i litteraturvetenskap och nordiska språk) anser att böckerna håller samma kvalitet. Kanske föredrar jag Konar, som berör existentiella frågor på ett lågmålt sätt. Konar har sannolikt anlitat en frilansande lektor/redaktör, vilket vi alltid råder egenutgivande författare att göra.

Frågan om både Abedi och Konar får kalla sig författare är ointressant. Den relevanta frågan är i stället om tioåringen njuter mer när hon får läsa två böcker än när hon får läsa en.

Jag ser egenutgivning som litteraturens undergroundströmning. Den kan jämföras med punken, där uttryck och inte etablerad form var det primära. Litteraturen blir djärvare och mer polyfon med självutgivning.

Om Liljestrands tes, att litteraturbegreppet urholkas, inte stämmer för läsarens del, kvarstår bara att den etablerade författarens ethos hotas – att författaren inte längre får vara utvald. Men de flesta, författare inbegripna, läser många fler böcker än vad de skriver över ett liv.

Om Liljestrands status som utvald är hotad, kanske han i stället kan känna sig exklusiv som läsare? Med egenutgivning blir litteraturen mer oförutsägbar. Det kan också vara en härlig känsla, Liljestrand, att hitta en bok som du inte plockat direkt från DN:s kritikerlista, en bok som du själv upptäcker, en bok som kan bli ingången till en ny väg i ditt litterära landskap.

Anna Vogel språkforskare och delägare i förlaget Aglaktuqs
kulturdebatt@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.